

Sayı : B.08.0.SDB.0.11.00.00.313.01.03/ 1782

21/07/2011

Konu : Okul Kantinlerindeki Gıda Satışı

GENELGE
2011/ . 41.

- İlgi: a) 29.09.2010 tarihli ve **2010/22** sayılı Başbakanlık Genelgesi,
b) 17.04.2007 tarih ve B.08.0.SDB.0.31.06.01/1008-**2007/33** sayılı Genelge,
c) Sağlık Bakanlığı'nın 05.01.2011 tarih ve B.10.0.TSH.0.12.06/090-05/436 sayılı yazısı,
d) 26.05.2010 tarihli "Okul Sağlığı ve Beslenmesi Danışma Kurulu Toplantısı Karar Tutanağı",
e) 28.06.2011 tarih ve B.10.0.TSH.0.12.06/090-05/ 21268 sayılı yazı.

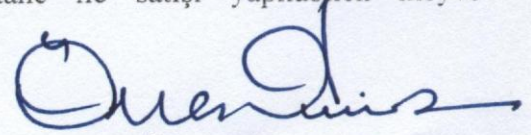
Bakanlığımıza bağlı örgün ve yaygın eğitim kurumlarında öğrenim gören öğrenci, kursiyer ve çalışanların güvenli ve sağlıklı beslenme bilinci kazanmalarına katkı sağlamak, olabilecek gıda zehirlenmeleri, bulaşıcı hastalıklar, yetersiz ve dengesiz beslenmeye bağlı hastalıklar ile şişmanlığı önlemek amacıyla ilgi (b) genelgemiz valiliklere gönderilmiştir. Ayrıca konuyla ilgili olarak, Başbakanlığın ilgi (a) Genelgesi ile "**Türkiye Sağlıklı Beslenme ve Hareketli Hayat Programı**" yürürlüğe konulmuştur.

Başbakanlığın ilgi (a) Genelgesi ile Sağlık Bakanlığının ilgi (c) yazısı gereği, İlgi(b) Genelgemizin;

A- Genel Kurallar Bölümünün **16. Maddesi**, "Eğitim kurumlarımızın, yatılı veya pansiyonlu yemekhaneleri dâhil olmak üzere kantinleri, çay ocakları, büfeleri, v.b. yerlerde, çocukların dengesiz beslenmesine şişmanlığa (Obezite) sebep olabileceğinden, doğal maden suları hariç, enerji yoğunluğu yüksek, besin değeri düşük olan (enerji içecekleri, gazlı içecekler, aromalı içecekler ve kolalı içecekler) ile kızartma ve cipslerin satışları **yapılmayacak**, otomatik satış yapan makinelerde **bulundurulmayacaktır**. Bunların yerine Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı'ndan üretim veya ithalat izni bulunan süt, ayran, yoğurt, meyve suyu, taze sıkılmış meyve suyu ve tane ile satışı yapılabilen meyve **bulundurulacaktır.**" şeklinde değiştirilmiştir.

Ayrıca ilgi (b) Genelgemiz ekinin, "Okul Kantini Denetim Formu'nun B-Gıda Hijyeni Bölümünün **26. Maddesi** "Doğal maden suları hariç, enerji yoğunluğu yüksek, besin değeri düşük olan (enerji içecekleri, gazlı içecekler, aromalı içecekler ve kolalı içecekler) ile kızartma ve cipslerin satışlarının **yapılmaması**, otomatik satış yapan makinelerde **bulundurulmaması**" Bunların yerine Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı'ndan üretim veya ithalat izni bulunan süt, ayran, yoğurt, meyve suyu, taze sıkılmış meyve suyu ve tane ile satışı yapılabilen meyve **bulundurulması**" şeklinde, değiştirilmiştir.

Bilgi ve gereğini rica ederim.

Ömer DİNÇER -

Millî Eğitim Bakanı

EKİ:

1. İlgi (a) Genelge (1 sayfa)
2. İlgi (c) yazı (2 sayfa)

DAĞITIM:

Gereği;
B Planı

Bilgi;

A Planı

Sağlık Bakanlığı (Tem. Sağ. Hiz. Gn. Müd.)

GENELGE

Başbakanlıktan:

Konu : Türkiye Sağlıklı Beslenme
ve Hareketli Hayat Programı

GENELGE
2010/22

Ulusal sağlık politikalarının ana hedefi sağlıklı bireylerden oluşan sağlıklı bir topluma ulaşmaktır. Sağlıklı topluma ulaşmak için de, sağlık alanında sektörler arası işbirliğini güçlendiren politikaların geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Günümüzde bilim ve teknolojinin hızla gelişmesiyle ortaya çıkan yeniliklerin insanlığın hizmetine sunulması ile insanların yaşam tarzları gün geçtikçe değişmektedir. Bu değişim, insanların daha az hareket etmelerine neden olmakla birlikte beslenme alışkanlıklarını da olumsuz yönde etkilemektedir. Beslenme tarzındaki değişiklikler, fiziksel hareket azlığı, sigara ve alkol tüketimi gibi bir takım olumsuz şartlar bir araya geldiğinde obezite (şişmanlık) riski artmaktadır. Yapılan araştırmalar dünyada olduğu gibi ülkemizde de fazla kilolu olma ve obezite sıklığının giderek arttığını ve obezitenin özellikle çocuklarımızı ve gençlerimizi etkisi altına almaya başladığını göstermektedir. Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre önlenebilir bir hastalık olarak kabul edilen fazla kiloluluk ve obezite, her yıl bir milyondan fazla ölüme neden olmaktadır.

Obezite ile mücadele, gerçekte pek çok hastalıkla mücadele anlamına gelmektedir. Obezite; kalp-damar hastalıkları, yüksek tansiyon, şeker hastalığı, bazı kanser türleri, solunum sistemi hastalıkları, kas-iskelet sistemi hastalıkları gibi pek çok sağlık probleminin oluşmasına zemin hazırlamakta, hayat kalitesi ve süresini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu sebeple obezite ile mücadele ülkemizin geleceği için büyük önem taşımaktadır.

Obezite ile mücadelede esas unsur vatandaşlarımızın bu konuda göstereceği bireysel gayret olmakla birlikte tüm kurum ve kuruluşların vatandaşlarımızın bu gayretine destek vermeleri önem arz etmektedir. Koruyucu sağlık hizmetleri kapsamında, sağlık otoriteleri ve bu otoriteler ile işbirliği yapacak ilgili tüm kuruluşlar tarafından, toplumun her kesimine ulaşılması, örgün ve yaygın eğitim çalışmalarının hızla yaşama geçirilmesi; birey, aile ve toplumun yeterli ve dengeli beslenme, fiziksel aktivite konularında bilgilendirilmesi gerekmektedir.

Yaşam kalitesini düşüren ve tüm dünyada hızla artan hastalıklardan bir tanesi olan obezitenin önlenmesine yönelik bilimsel ve politik kararlılığın oluşturulması ve sektörler arası işbirliği ve eşgüdümün güçlendirilmesi amacıyla ilgili tüm kuruluşların katılımıyla "Türkiye Sağlıklı Beslenme ve Hareketli Hayat Programı" hazırlanmıştır. Sağlık Bakanlığının <http://www.beslenme.saglik.gov.tr/> adresinden ulaşılabilir olan söz konusu programda, çeşitli kurum ve kuruluşların konuya ilişkin görev ve sorumlulukları belirlenmiştir. Yerine getirilmesi gereken görevler ve eylem planının uygulanması sürecinde ihtiyaç duyulacak her türlü bilgi Sağlık Bakanlığınca sağlanacak; bilgilendirme, işbirliği ve koordinasyon toplantıları düzenlenecek ve uygulamalar yakından takip edilecektir.

Söz konusu programın etkin bir şekilde uygulanması ve eylem planında yer alan görevlerin yerine getirilmesi konusunda tüm kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarınca gereken destek ve yardım sağlanması hususunda bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : B.10.0.TSH.0.12.06 / 090-05
Konu: Okul Kantinlerindeki Gıda Satışı

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Temel Sağ. Hiz. Genel Md. Beslenme
Ve Fiziksel Aktiviteler Dairesi Břt.
05 Ocak 2011 09:50:21 /436

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĐINA

- İlgi: a) 17.04.2007 tarihli ve B.08.0.SDB.0.31.06.01/1008 - 2007/33 sayılı genelgeniz.
b) 29.09.2010 tarihli ve 2010/22 sayılı Başbakanlık Genelgesi.

Okul çağı, çocukların fiziksel, bilişsel ve sosyal yönden büyüme ve gelişmelerinin hızlandığı, beslenme alışkanlıklarının geliştiği ve sağlıklı yaşamın temellerinin atıldığı bir dönemdir. Özellikle bu dönemde kazanılan sağlıklı beslenme alışkanlıkları, ilerleyen yaşlarda ortaya çıkabilecek beslenme ile ilişkili hastalıkların (kalp-damar hastalıkları, diyabet, obezite vb.) önlenmesinde temel çözüm yolunu oluşturmaktadır.

Gelişmiş ülkelerin birçoğunda okullarda yeterli ve dengeli beslenmenin teşvik edilmesi ve doğru beslenme alışkanlıklarının kazandırılması amacıyla çeşitli programlar ve kampanyalar yürütülmektedir. Kahvaltı/yemek programları, beslenme dostu okullar ve sağlıklı kantinler kampanyası bunlardan bir kaçıdır. Ayrıca, Avrupa Birliğine bağlı birçok ülkede okul kantinlerinde satışı sunulan gıda maddeleri ile ilgili bazı kısıtlamalar ve yasaklamalar getirilmiştir (Ek:1).

Ülkemizde tam gün hizmet veren ve yemek hizmeti sunan okul sayısının yetersiz oluşu ve öğrencilerin bu hizmetlerden yararlanmaları konusunda bir yaptırım bulunmaması nedeniyle çocukların birçoğu kantin hizmetlerinden yararlanma yoluna gitmektedir. Neredeyse pek çok okulda beslenme amacıyla tek seçeneğin okul kantini olduğu düşünöldüğünde, kantinlerde satışı sunulan gıdaların niteliğinin çocukların sağlıklı beslenmelerinde ne kadar büyük rol oynadığı anlaşılacaktır.

Yapılan araştırmalar, okul kantinlerinde sıklıkla satılan gazlı içecekler, cips, patates kızartması, şekerlemeler gibi besinlerin tüketiminin artmasının, diyetin kalitesini düşürdüğünü ve çocukların enerji alımlarının %20-42'sinin bu tür besinlerden geldiğini ortaya koymaktadır. Atıştırmalık veya ayaküstü yenebilen bu tür besinler genelde enerji, doymuş yağ asitleri ve tuz içeriği yönünden zengin; posa içeriği, kalsiyum, A ve C vitaminleri yönünden yetersiz olup, yetersiz ve dengesiz beslenmeye neden olmakta, obezite, kalp-damar hastalıkları, diyabet gibi kronik hastalıklara zemin hazırlamaktadır.

Konu ile ilgili olarak 26.05.2010 tarihinde ilgili kurum temsilcileri, akademisyenler ve sivil toplum örgütü temsilcilerinin katılımı ile gerçekleştirilen toplantıda "Okullarda çocukların dengesiz beslenmesine ve şişmanlığa sebep olabileceği için enerji yoğunluğu yüksek içecekler (enerji içecekleri, gazlı içecekler, aromalı içecekler ve kolalı içecekler) ile kızartma ve cipslerin satışı yapılmamalıdır" şeklinde tavsiye kararı alınmıştır (Ek 2).

İlgi (b) "Türkiye Sağlık Beslenme ve Hareketli Hayat Programı" ile ilgili 2010/22 sayılı Başbakanlık Genelgesi (Ek:3) 29.09.2010 tarihli ve 27714 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış, bu çerçevede obezite ile mücadele amacıyla "Türkiye Obezite (Şişmanlık) ile Mücadele ve Kontrol Programı" hazırlanmıştır. Mezkûr Genelge ile programın etkin bir şekilde uygulanması ve eylem planında yer alan görevlerin yerine getirilmesi konusunda tüm kamu kurum ve kuruluşlarına üzerine düşen yükümlölükleri yerine getirmeleri talimatı verilmiştir.

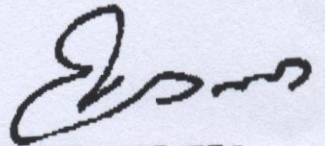

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : B.10.0.TSH-0.12.06 / 090-05
Konu: Okul Kantinlerindeki Gıda Satışı

Bu kapsamda Bakanlığınızca 17.04.2007 tarihinde yürürlüğe konulan ilgi (a) genelgenin 16 ncı maddesinin, "29.09.2010 tarihli ve 2010/22 sayılı Başbakanlık Genelgesi gereğince; dengesiz beslenmeye ve şişmanlığa sebep olabileceği için, okul kantinlerinde enerjisi yüksek ancak besin değeri düşük olan enerji içecekleri, gazlı, kolalı, aromalı içecekler ile cipslerin ve kızartmaların (patates kızartması vb.) satışı yapılmamalı, Tarım ve Köylüleri Bakanlığından üretim veya ithal izni bulunan süt, ayran, yoğurt, taze sıkılmış meyve suyu, sebze suyu ve tane ile meyve ve sebzeler bulundurulmalıdır" şeklinde değiştirilmesinin faydalı olacağı uygun mütalaa edilmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Nihat TOSUN
Bakan a.
Müsteşar

EKLER:

- 1- Dünyada ve ülkemizde okul kantinlerine yönelik uygulamalar (1 Sayfa)
- 2- İmza tutanağı (2 sayfa)
- 3- Başbakanlık genelgesi (1 sayfa)